

Η ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Τοῦ Π. Λαλιώτη

Ὁ ρόλος τῆς ἀσφαλιστικῆς ἐπιχείρησης στὴν οἰκονομικὴ ζωὴ μιᾶς χώρας στὰ πλαίσια τοῦ ἀστικοῦ συστήματος, δὲν περιορίζεται στὸν οἰκονομικὸ χαρακτήρα τῶν ἀσφαλιστικῶν ὑπηρεσιῶν ποὺ παρέχει. Ἐπεκτείνεται καὶ στὴν κερδοσκοπικὴ δραστηριότητα, ποὺ ἀναπτύσσει σὰν χρηματιστικὸ κεφάλαιο, στὴν κίνηση ὀλόκληρου τοῦ οἰκονομικοῦ μηχανισμοῦ.

Ἀπ' αὐτὴ λοιπὸν τὴν ἄποψη, ἡ ἐξέταση τῆς ἰδιωτικῆς ἀσφάλισης στὴ χώρα μας, ἰδιαίτερα μπροστὰ στὶς ἀνακατατάξεις ποὺ ἐπιφυλάσσει ἡ ἔνταξη τῆς Ἑλλάδας στὴν «Ἐνωμένη Εὐρώπη», παίρνει ἰδιαίτερη βαρύτητα καὶ ἐπιβάλλεται σὰν προϋπόθεση γιὰ μιὰ ὀλοκληρωμένη θεώρηση τῆς ἐθνικῆς μας οἰκονομίας. Σήμερα στὴν Ἑλλάδα λειτουργοῦν 107 ἀσφαλιστικὲς ἐπιχειρήσεις. Ἀπ' αὐτὲς οἱ 64 εἶναι ἄλλοδαπὲς καὶ οἱ 43 ἑλληνικὲς συμπεριλαμβανομένης τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς ποὺ ἀσφαλίζει τοὺς συναλασσομένους ἀγρότες. Ἐργάζονται, ἐπίσης, στὴν ἑλληνικὴ ἀγορὰ καὶ 24 ἀσφαλιστικοὶ μεσίτες τῶν Ἀγγλικῶν Λούδς.

Ἀπὸ τὶς 43 ἑλληνικὲς ἐταιρίες οἱ 6 ἀνήκουν στὶς Τράπεζες τῆς χώρας. Στὴν Ἐθνικὴ Τράπεζα ἢ Ἐθνικὴ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρία καὶ ὁ Ἀστήρ, στὴν Ἐμπορικὴ ὁ Φοίνικας, στὴν Ἴονικὴ Λαϊκὴ Τράπεζα ἢ Ἴονικὴ Ἀσφαλιστικὴ Ἐταιρία, στὴν Τράπεζα Ἐμπορικῆς Πίστεως ἢ Ἐμπορικὴ, καὶ στὴν Τράπεζα Πειραιῶς οἱ Γενικὲς Ἀσφάλειες τῆς Ἑλλάδος. Οἱ ὑπόλοιπες ἀνήκουν σὲ ἰδιῶτες, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Ἀσπίδα - Πρόνοια ποὺ εἶναι τῶν

Μετοχικῶν Ταμείων καὶ τὸν Ἀετό, τὴν Πανελλήνιο καὶ τὴν Ἑλληνικὴ, ποὺ ἐλέγχονται ἀπὸ τὴν Τραπεζικὴ ἀσφαλιστικὴ ἔταιρία ἢ Ἐθνικὴ.

Ἀπὸ τὶς 64 ἄλλοδαπὲς ἐταιρίες ποὺ λειτουργοῦν στὴν Ἑλλάδα μέσω γενικῶν ἀντιπροσώπων, οἱ 44 εἶναι Βρεταννικὲς, οἱ 6 Ἑλβετικὲς, 5 Γαλλικὲς, 2 Ἀμερικανικὲς, 2 Γερμανικὲς, 2 Ἰταλικὲς, 3 Ὀλλανδικὲς καὶ 1 Νοτιοαφρικανικὴ.

Ἡ ἐξάρτηση τοῦ τόπου ἀπὸ τὸ ξένο κεφάλαιο ἢ σχετικὰ περιορισμένη οἰκονομικὴ δραστηριότητα στὴ χώρα, τὰ στενὰ περιθώρια ἀποταμιεύσεως τοῦ πληθυσμοῦ, οἱ δυσανάλογα ψηλὲς τιμὲς τῆς ἀσφάλισης στὴν Ἑλλάδα καὶ ἡ ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης τοῦ κοινοῦ λόγω τῆς γενικότερης πολιτικῆς ἀστάθειας ἀποτελέσαν καὶ ἀποτελοῦν, σὲ γενικὲς γραμμὲς, τοὺς κύριους ἀνασταλτικοὺς παράγοντες στὴ διάδοση τῶν ἀσφαλίσεων στὴν Ἑλλάδα.

Σύμφωνα μὲ στοιχεῖα ποὺ παραθέτουν οἱ «Νιού Γιόρκ Τάϊمز» στὴν 1η Νοεμβρίου 1962, τὰ 85% τῆς ἀστικῆς περιουσίας στὴν Ἑλλάδα εἶναι ἀνασφάλιστα καὶ ἐπὶ 8.500.000 περίπου ἀτόμων ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ καλύπτονται μὲ ἀτομικὰ ἢ ὁμαδικὰ ἀσφαλιστήρια ζωῆς ἢ ἀτυχημάτων, μόνο 20.000 ἀσφαλίζονται. Ἀκόμη, ἐνῶ τὰ πραγματοποιηθέντα ἀσφάλιστρα τὸ 1951 στὴν Ἑλλάδα ἀνέρχονται σὲ 17.700.000 δηλαδὴ τὸ 0,72% τοῦ ἐθνικοῦ μας εἰσοδήματος, τὴν ἴδια χρονιά στὶς χώρες τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς

ξεπέρασαν κατά μέσον όρο τὸ 2,30% τοῦ ἔθνικοῦ τους εἰσοδήματος.

Ἡ περιορισμένη αὐτὴ παραγωγή πού πραγματοποιεῖται, σύμφωνα μὲ στρογγυλεμένους ἀριθμούς τοῦ φύλλου τῆς ἔφημερίδας «Νιοῦ Γιόρκ Τάϊμς», πού ἀναφέραμε πιὸ πάνω, εἶχε τὴν ἑξῆς κατανομή:

1960 :	79 ⁰ / ₀ σὲ ἑλληνικὲς ἑταιρίες
	21 ⁰ / ₀ σὲ ἀλλοδαπὲς
1961 :	78 ⁰ / ₀ σὲ ἑλληνικὲς ἑταιρίες
	22 ⁰ / ₀ σὲ ἀλλοδαπὲς

Τόσο ὁ ἀριθμὸς τῶν ξένων ἀσφαλιστῶν πού ἐργάζονται στὴ χώρα, ὅσο καὶ τὸ ποσοστὸ τῆς παραγωγῆς πού καλύπτουν προκειμένου περὶ ἀσφαλίσεων, δὲν φανερώνουν παρὰ μόνο κατὰ προσέγγιση τὴν πραγματικὴ εἰκόνα τῆς ἀγορᾶς.

Ἡ θέση τοῦ ξένου κεφαλαίου στὴν ἑλληνικὴ ἀσφαλιστικὴ ἀγορὰ εἶναι πολὺ πιὸ ἰσχυρὴ ἀπ' ὅ,τι δείχνουν τὰ στοιχεῖα πού παραθέσαμε. Ἀλλὰ ἄς δοῦμε τὰ πράγματα πιὸ ἀναλυτικὰ:

Λόγω τῆς ἑλλείψεως Ἑλλήνων ἀσφαλιστῶν σκαφῶν θαλάσσης καὶ αἴερος, ὑπολογίζεται ὅτι ἀπὸ τὴν ἀσφάλιση τῆς ἑλληνικῆς πλοιοκτησίας τόνων γκρὸς 13.250.000, οἱ ξένοι ἀσφαλιστὲς εἰσπράττουν 150.000.000 δολλάρια κάθε χρόνο. Οἱ ἀσφαλίσεις αὐτὲς ἐπειδὴ συνάπτονται κατ' εὐθείαν στὸ ἔξωτερικό, δὲν περιλαμβάνονται στὰ στοιχεῖα τῆς ἑλληνικῆς παραγωγῆς.

Οἱ ἑλληνικὲς ἑταιρίες μὲ μικρὰ κεφάλαια καὶ περιορισμένη ἐπιφάνεια ἐργασιῶν σὲ σύγκριση μὲ τὶς ξένες πού ἀναπτύσσουν παγκόσμια δραστηριότητα, εἶναι ὑποχρεωμένες, κατὰ γενικὸ κανόνα, νὰ ἐκχωροῦν σὲ ἀσφαλιστὲς ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος τὴ μερίδα τοῦ λέοντος τῶν καλυπτομένων κινδύνων.

Τὸ 1960 τὰ ἀντασφάλιστρα τῶν ἑλληνικῶν ἑταιριῶν ἀνῆλθαν στὸ ποσὸ τῶν δρχ. 309.041.664 ἀπὸ τὸ ὁποῖο τὰ 65,34% κατέβαλαν οἱ 6 τραπεζικὲς ἑταιρίες καὶ ἡ ΑΤΕ καὶ τὸ 34,66% οἱ ὑπόλοιπες.

Βέβαια ἡ ἀντασφάλιση εἶναι ἀναγκαῖος κανόνας στὴν ἀσφαλιστικὴ πρακτικὴ, προκειμένου νὰ ἀποφεύγεται ἡ γεωγραφικὴ συγκέντρωση τῶν κινδύνων ἑνὸς ἀσφαλιστῆ, νὰ αὐξάνεται ἡ ἀντοχὴ τῆς ἀσφαλιστικῆς ἑταιρίας, καὶ νὰ ἐπέρχεται ἐξισορρόπηση τῶν ζημιῶν. Ὁ μονομερής,

ὅμως, χαρακτήρας τῶν ἀσφαλιστικῶν συμβάσεων πού συνάπτουν οἱ ἑλληνικὲς ἑταιρίες, τὸ μικρὸ ποσοστὸ κρατήσεως τῶν ἑλληνικῶν ἐκχωρητιῶν, καὶ κατὰ γενικὸ κανόνα ἡ προσφυγὴ σὲ ξένους ἀντασφαλιστὲς καὶ ἡ ἑλλειψη ἀντασφαλιστικῶν συμβάσεων, ἔστω καὶ περιορισμένου ποσοστοῦ μεταξὺ ἑλληνικῶν ἑταιριῶν ἢ κινδύνων ἐκτὸς τῆς χώρας, παρουσιάζουν τὸν ἐξαρτημένο χαρακτήρα τῆς Ἑλληνικῆς Ἀγορᾶς.

Στοιχεῖα τῶν καθαρῶν κερδῶν πού ἀποκομίζει τὸ ξένο κεφάλαιο ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ ἀσφαλιστικὴ ἀγορὰ δὲν ἔχουμε στὰ χέρια μας. Κρίνοντας πάντως ἀπὸ τὸν τρόπο ἐργασίας τῶν γενικῶν πρακτόρων ξένων ἑταιριῶν, μπορούμε νὰ ποῦμε, ὅτι τουλάχιστο στὶς ἀπευθείας ἀσφαλίσεις οἱ ξένες ἑταιρίες ἔχουν προνομιούχα θέση. Μὲ τὰ μεγάλα περιθώρια καλύψεως πού ἔχουν, καὶ λόγω τῆς ἐλλείψεως πιέσεων γιὰ μετρητά, μποροῦν καὶ διαλέγουν τὶς πιὸ προσοδοφόρες δουλειές.

Ἐτσι, στὸν μὲν κλάδο ἀτυχημάτων, πού στὴν χώρα μας ἔχει μεγάλο ποσοστὸ ζημιῶν, τὸ 1960 οἱ ξένες ἑταιρίες εἶχαν ποσοστὸ 10,12% τοῦ συνόλου τῆς παραγωγῆς, ἐνῶ στοὺς κλάδους πυρὸς καὶ μεταφορῶν πού εἶναι πιὸ ἐπικερδεῖς, τὸ 17,34%, καὶ τὸ 39,11%, ἀντιστοίχως. Τὸν ἴδιο χρόνο οἱ μὴ τραπεζικὲς ἑλληνικὲς ἑταιρίες, 36 τὸν ἀριθμὸ, ἐκάλυπταν τὸ 36,62% τοῦ κλάδου ἀτυχημάτων καὶ μόλις τὸ 18,08%, καὶ 12,75%, τῶν κλάδων πυρὸς καὶ μεταφορῶν.

Ἐξ ἄλλου, καὶ τὰ ἀσφάλιστα ἀφήνουν μεγάλο περιθώριο κέρδους στὶς ξένες ἑταιρίες. Ἐνῶ στὸν καθορισμὸ τῶν ἀσφαλιστρῶν συνυπολογίζονται φόροι, προμήθειες, μεσιτικὰ κτλ., ἡ τιμὴ αὐτῆ γκρὸς, στὴν Ἑλλάδα ἀπὸ τὰ γενικὰ πρακτορεῖα εἰσπράττεται σὰν νέτ, σὲ βάρος τοῦ πελάτη, πού γιὰ δεύτερη φορὰ πληρώνει τὶς πρόσθετες ἐπιβαρύνσεις.

Ἡ ἀναιμικὴ καὶ ἐξαρτημένη ἑλληνικὴ ἀσφαλιστικὴ ἀγορὰ, ὀξύνεται κι ἀπὸ μιὰ ἄλλη σοβαρὴ ἀντίθεση πού τὴν χαρακτηρίζει.

Τὸ γεγονὸς ὅτι ὁ νόμος 5076)1931 ἀπαγορεύει στὶς Τράπεζες μόνο τὴν γιὰ ἴδιο λογαριασμὸ ἀσκηση ἐμπορίου καὶ βιομηχανίας, τοὺς ἔδωσε τὴ δυνατότητα νὰ ἰδρῶν ἀνεξάρτητες δῆθεν ἐπιχειρήσεις,

όπου όμως κυριαρχούν με τη χρηματοδότηση.

Το φαινόμενο βέβαια αυτό δεν περιορίστηκε μόνο στον ασφαλιστικό τομέα αλλά, όπως είναι γνωστό, επεκτάθηκε με την ίδρυση από τις Τράπεζες και άλλων τύπων επιχειρήσεων. Ήδη το 1955 το πρόβλημα απασχόλησε το Πανελλαδικό Συνέδριο των Έμπορικων και Επαγγελματικών Οργανώσεων, χωρίς ακόμη να βρει λύση. Στις ασφάλειες όμως ή δραστηριότητα των Τραπεζών έχει πάρει ανησυχητικές διαστάσεις.

Το 1956 οι 7 τραπεζικές εταιρίες εκάλυψαν στους κλάδους πυρός, ατυχημάτων και ζωής, το 61,33% της συνολικής παραγωγής. Το 1960 το ποσοστό αυτό αυξήθηκε σε 66,02%, ενώ των μέν ελληνικών εταιριών μειώθηκε από 20,50% σε 17,02% των δε αλλοδαπών, χωρίς να υπολογίζουμε τον κλάδο ζωής, όπου δεν εργάζονταν μέχρι το 1960, από 24,22% το 1956 σε 22,19% το 1960.

Η αύξηση του ποσοστού των τραπεζικών εταιριών προέρχεται από επέκταση των εργασιών τους στους κατ'έξοχή προσοδοφόρους κλάδους, όπου υποχώρησε ή παραγωγή των ελληνικών εταιριών. Έτσι παρ'όλη την άνοδο που έσημείωσαν στον παιητικό κλάδο των ατυχημάτων, οι τελευταίες, ή δυσμενής εικόνα της θέσης των μη τραπεζικών επιχειρήσεων είναι ακόμη πιο ανησυχητική.

Με την ίδρυση ασφαλιστικών εταιριών, οι Τράπεζες, εκτός του ότι δεν τηρούν τις υποχρεώσεις τους προς τους πελάτες, τις καταθέσεις των οποίων χρησιμοποιούν για ίδιο όφελος, δημιουργούν κυριολεκτικά μονοπωλιακό καθεστώς στην ασφαλιστική αγορά σε βάρος της ελληνικής επιχείρησης και θύμα το ασφαλιζόμενο κοινό. Όσο για το ξένο κεφάλαιο, αυτό είτε με τους γενικούς του πράκτορες, είτε αντασφαλιστικά, είτε ακόμα μέσω των ιδίων των Τραπεζών της Ελλάδας, έχει εξασφαλισμένη τη θέση του στην αγορά μας.

Έτσι ο δανειζόμενος από τις Τράπεζες προκειμένου να εξασφαλίσει την καλή διάθεση του δανειστή, ή κι όχι σπάνια, επειδή πιέζεται, είναι υποχρεωμένος να σπεύσει στην ανάλογη εταιρία της Τράπεζας για τις ασφάλειές του και να πα-

ραβλέψει τα υψηλότερα ασφάλιστρα των τραπεζικών εταιριών, που δεν παρέχουν τις συνηθισμένες εκπτώσεις.

Από την άλλη, οι Τράπεζες εντείνουν την πίεσή τους. Επιβάλλουν τους λεγόμενους πίνακες όριων αποδοχής ασφαλιστών, σύμφωνα με τους οποίους ή Τράπεζα δεν αποδέχεται ασφαλιστήρια άλλων μη τραπεζικών εταιριών για ποσά πέραν των όριων που αυτή έχει καθορίσει, παραγνωρίζοντας σκόπιμα τη δυνατότητα αντασφάλισης και διοχετεύοντας έτσι ασφάλισεις στις θυγατέρες της, και κέρδη στο χρηματοκιβώτιό της.

Με την ένταξη της Ελλάδας στο χώρο της «Ένωμένης Ευρώπης», σύμφωνα με το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ασφαλίσεων που ή χώρα μας μετέχει σαν παρατηρητής, μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1964 κάθε περιορισμός στην ελεύθερη εγκατάσταση και λειτουργία στον τομέα των αντασφαλίσεων θα πρέπει να καταργηθεί. Μέχρι την 1/1/66 το ίδιο έχει προγραμματισθεί για όλους τους κλάδους ασφαλίσεων εκτός από τον κλάδο ζωής στον οποίο πλήρης ελευθερία εγκατάστασης και λειτουργίας προβλέπεται να εξασφαλιστεί μέχρι την 1η Ιανουαρίου του 1968.

Βέβαια, κι ο πιο αισιόδοξος θιασώτης της σύνδεσης της χώρας μας με την Κοινή Αγορά δε μπορεί ν' αμφισβητήσει το αποτέλεσμα του «ελεύθερου συναγωνισμού» των ελληνικών ασφαλιστικών επιχειρήσεων με τα Ευρωπαϊκά μονοπώλια στις αγορές της «Ευρωπαϊκής Κοινότητας» έξω από την Ελλάδα. Ας περιοριστούμε, λοιπόν, καλύτερα και πάλι στην ελληνική αγορά, βάσει των προοπτικών που διαγράφει ή εφαρμογή της Συνθήκης της Ρώμης.

Όπως είναι γνωστό, ή τιμή των ασφαλιστρών στην καπιταλιστική αγορά, εκτός από το στατιστικό ασφάλιστρο, (σύμφωνα με στατικούς υπολογισμούς J, στον κλάδο ζωής, βάσει του πίνακα θνησιμότητας σε κάθε ηλικία, στον κλάδο ζημιών βάσει πινάκων πυκνότητας και εκτάσεως ζημιών επί των ασφαλιζόμενων αξιών κτλ.) περιέχει ποσοστό για την κάλυψη εξόδων λειτουργίας της ασφαλιστικής εταιρίας (παραγωγής και γενικών εξόδων), ποσοστό για τη δημιουργία αποθεμάτων για

ἀποκλίσεις, ἀπὸ τοὺς στατιστικοὺς πίνακες καὶ τὸ ποσοστὸ κέρδους.

Στὴν Ἑλλάδα, ἡ τιμὴ αὐτὴ αὐξάνεται ἐπιπλέον, μὲ τὰ λεγόμενα πρόσθετα δικαιώματα, 38% στὸν κλάδο πυρὸς καὶ 32% στοὺς κλάδους ἀτυχημάτων καὶ μεταφορῶν, πὺ ἀν δὲν παραχωροῦνται σὰν ἔκπτωση γιὰ τὴν προσέλκυση πελατῶν πηγαινουν στὰ χέρια τοῦ παραγωγοῦ, ἐπὶ πλέον τοῦ μειωμένου ποσοστοῦ του παραγωγῆς πὺ περιέχει τὸ ἀσφάλιστρο.

Ἡ μείωση τῆς πρόσθετης αὐτῆς ἐπιβάρυνσης σὲ 20% γιὰ τὸν κλάδο πυρὸς καὶ 10% γιὰ τοὺς ἄλλους, ἀπὸ τὴν 1η Φεβρουαρίου, εἶναι τὸ πρῶτο βῆμα γιὰ τὴν τελικὴ τους κατάργηση.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὴν κατάργηση τῶν προσθέτων δικαιωμάτων, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 85 τῆς Συνθήκης τῆς Ρώμης καὶ τὰ σημερινὰ ὑποχρεωτικὰ τιμολόγια πὺ συντάσσει ἡ Ἑνωσὴ Ἀσφαλιστικῶν Ἐταιριῶν βάσει τῶν ἑλληνικῶν δεδομένων κινδύνων καὶ ἐξόδων ἐπιχειρήσεως, μπαίνουν ὑπὸ συζήτηση, προκειμένου μὲ τὸν ἐλεύθερο συναγωνισμό, νὰ ἐπέλθει ἐξίσωση τῶν τιμῶν στὰ εὐρωπαϊκὰ ἐπίπεδα. Ἄλλὰ καὶ ἔμμεσα ἡ ἐξίσωση τῶν ἀσφαλιστρῶν εἶναι ἀναπότρεπτη. Ἡ παροχὴ στὶς ξένες ἑταιρίες τῆς ἐλευθερίας νὰ ἐγκαθίστανται στὴ χώρα μας χωρὶς ὑποχρέωση νὰ ἐκπληρώνουν, οὔτε καὶ τὶς σημερινὲς ἐλάχιστες προϋποθέσεις ὑπάρξεως κατατεθημένων ἀποθεμάτων. Ἡ δυνατότητα ἀσφαλίσεως ἑλληνικῶν κινδύνων ἀπ' εὐθείας στὴν ἀγορὰ ὁποιασδήποτε χώρας τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς πὺ προβλέπουν τὰ ἄρθρα 52, 59, 220 τῆς Συνθήκης, ἀποβλέπει ἀκριβῶς σ' αὐτὸ τὸ σκοπὸ.

Σύμφωνα βέβαια μὲ τὰ παραπάνω, ἐπόμενο εἶναι ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἀσφαλιστικῆς παραγωγῆς νὰ περιοριστεῖ στὸ ἐλάχιστο ἀν δὲν ἐκλείψει τελείως, μὲ τὴν ὀξύτητα τοῦ συναγωνισμοῦ. Ἄλλὰ καὶ ἡ θέση τῶν γενικῶν πρακτόρων ξένων ἑταιριῶν στὴ χώρα μπαίνει ὑπὸ αἵρεση, μὲ τὴν δυνατότητα τοῦ ξένου κεφαλαίου ἀπ' εὐθείας ἢ ἔστω μὲ ὑποκαταστήματα νὰ ἐκμεταλλεύεται τὴ ντόπια ἀγορὰ καὶ νὰ κόψει τὶς προμήθειες τῶν σημερινῶν του ἀντιπροσώπων.

Παράλληλα, ἡ καθήλωση τῶν ἀποδοχῶν τῶν ἐργαζομένων τοῦ κλάδου γίνεται ἄξονας τῆς πολιτικῆς κυβερνήσεως καὶ

ἐργοδοτῶν, κηρύσσεται δὲ ἐπίσημα μὲ τὴν ἄρνηση ἀναπροσαρμογῆς τῶν συλλογικῶν συμβάσεων στὰ σημερινὰ ἐπίπεδα τοῦ κόστους ζωῆς.

Ἡ ἐπικουρικὴ ἀσφάλιση τοῦ κλάδου ἀπειλεῖται ἐνῶ ἡ μείωση τοῦ προσωπικοῦ τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἡ ἔνταση τῆς ἐργασίας ἐπαπειλουμένη μέχρι στιγμῆς στὶς μεγάλες ἑταιρίες, ἔχει ἀθρόα θύματα στὰ μικρὰ γραφεῖα.

Ἡ ἐπιβολὴ «ἐλεύθερης» ἀγορᾶς καὶ ἐνιαίων ἀσφαλιστρῶν σ' ὁλόκληρο τὸ χῶρο τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς συνδυάζεται μὲ τὸ ξεκαθάρσιμα τῶν μεσαζόντων καὶ τὸν περιορισμὸ τῶν ἐξόδων παραγωγῆς. Ὁ ὀρθολογισμὸς ὅμως πὺ συνεπάγεται αὐτὸ τὸ προτσὲς εἶναι μόνο ἐπίφαση πὺ δὲν ἀποτελεῖ παρὰ σίγουρη ἐγγύηση γιὰ τὴν πλήρη μονοπώληση τῆς ἀσφαλιστικῆς ἀγορᾶς ἀπὸ τὸ μεγάλο κεφάλαιο, ἀφοῦ ἡ βασικὴ ἀντίθεση τοῦ τρόπου ἰδιοποίησης μὲ τὸν κοινωνικὸ χαρακτῆρα τῶν προσφερομένων ἀσφαλιστικῶν ὑπηρεσιῶν, ὄχι μόνο μένει ἀνέπαφη, ἄλλὰ ὀξύνεται ἀκόμα περισσότερο.

Ἡ συγκέντρωση τοῦ κεφαλαίου μὲ συγχωνεύσεις τῶν ἑταιριῶν καὶ ἐξαγορὲς τῶν μικρῶν ἀπὸ τοὺς μεγάλους, εἶναι νομοτελειακὸ φαινόμενο τοῦ μονοπωλιακοῦ ἀστικοῦ συστήματος.

Ἦδη ἀναφερόμενοι στὴν ἑλληνικὴ ἀσφαλιστικὴ ἀγορὰ κάναμε λόγο γιὰ τὴ διαφοροποίηση στὴν κατανομὴ τῆς παραγωγῆς, μεταξὺ τραπεζικῶν καὶ μὴ ἑλληνικῶν ἑταιριῶν. Ἀνάλογη διαμόρφωση ἔχει καὶ ἡ καθαρὴ τους περιουσία, ἄλλὰ καὶ τὰ κέρδη τους.

Τὸ 1960 ἡ καθαρὴ περιουσία τῶν τραπεζικῶν ἑταιριῶν καὶ τοῦ ἀσφαλιστικοῦ τμήματος τῆς ΑΤΕ ἦταν 287.731.488 δρχ. δηλαδὴ τὸ 81,48% τοῦ συνόλου τῆς περιουσίας, ὅλων τῶν ἑταιριῶν τοῦ κλάδου καὶ τῶν ὑπολοίπων ἑλληνικῶν ἑταιριῶν 65.675.258 δηλαδὴ 18,52% τοῦ συνόλου, ἐνῶ τὰ ἐμφανιζόμενα κέρδη γιὰ τὶς μὲν τραπεζικὲς 94,32% τοῦ συνόλου, ἦτοι 49.394.076 δρχ. καὶ γιὰ τὶς ὑπόλοιπες ἑλληνικὲς τὸ 4,40%. Ἄς σημειωθεῖ ὅτι 13 ἀπὸ τὶς τελευταῖες παρουσίασαν ζημία.

Στὶς ἀνεπτυγμένες γῶρες τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, τὸ φαινόμενο ἔχει πάρει τεράστιες διαστάσεις. Ὅπως ἀναφέρει τὸ πε-

ριοδικό Insurance Monitor της 1ης 'Οκτωβρίου του 1962, από τις 232 εταιρίες στην 'Αγγλία, οι μεγαλύτερες 22 συγκέντρωσαν τα 93% του συνόλου της παραγωγής, ενώ η μεγαλύτερη εξ αυτών, μόνη της συγκεντρώνει το 20% του συνόλου. Στο Βέλγιο, τη Γαλλία και τη Δυτική Γερμανία, το ίδιο φαινόμενο παρουσιάζεται, επίσης έντονα, αν και σε μικρότερες διαστάσεις.

Η «Ένωμένη Ευρώπη» με την κατάργηση των εθνικών αγορών δημιουργεί ακριβώς τις συνθήκες που χρειάζονται για την επιτάχυνση αυτής της διαδικασίας στον ασφαλιστικό κλάδο. Μένει στον αναγνώστη να κρίνει ποιά θα είναι τα αποτελέσματα του «ελεύθερου» συναγωνισμού της ελληνικής επιχείρησης, με τους ασφαλιστικούς κολοσσούς της παγκόσμιας επιφάνειας, στο στίβο της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς.

Έτσι και στον ασφαλιστικό κλάδο, αντικειμενικά, οι εθνικές δυνάμεις στην υπεράσπιση των ζωτικών τους συμφερόντων βρίσκονται αντιμέτωπες στις όρεξεις του μεγάλου κεφαλαίου, γιατί ο «ορθολογισμός» του δεν ταυτίζεται με τις λύσεις που υπαγορεύει το εθνικό μας συμφέρον.

Τα νέα κράτη που δημιουργήθηκαν μετά το β' παγκόσμιο πόλεμο, από δύο απελευθερωτικά κινήματα, προκειμένου να αναδιοργανώσουν τον κλάδο των ασφαλίσεων που ήταν στα χέρια του ξένου κεφαλαίου, αλλά και ταυτόχρονα να διαφυλάξουν την εθνική τους ανεξαρτησία, διάλεξαν μεθόδους εκ διαμέτρου διαφορετικές από τη γενική πολιτική του κλάδου στη χώρα μας.

Τα μέτρα που πήραν, κατά βάση ανασταλτικά, στη δραστηριότητα του ξένου κεφαλαίου, σύμφωνα με τον ιδιαίτερο αν-

τικειμενικό τους σκοπό, μπορούμε να τα χωρίσουμε σε 3 κατηγορίες:

1) Στα μέτρα που αποβλέπουν στην εξασφάλιση των συμφερόντων των ασφαλιζομένων και που εκφράζονται σε διατάξεις που επιβάλλουν υποχρεωτικές έγγραφικές καταθέσεις και τεχνικά αποθέματα των ξένων εταιριών σε Τράπεζες της χώρας ή την επένδυση κεφαλαίων σε προκαθορισμένα είδη μετοχών.

2) Στα μέτρα που αποβλέπουν στην προστασία και ενίσχυση των εθνικών εταιριών. Σε γενικές γραμμές, τα μέτρα αυτά εκφράζονται με διατάξεις που παρέχουν φορολογικές διευκολύνσεις στις εθνικές εταιρίες, την κάλυψη των κρατικών ή ημικρατικών ασφαλίσεων σε εθνικές εταιρίες, υποχρεωτικές συνασφαλίσεις ή αντασφαλίσεις των ξένων εταιριών με τις εθνικές εταιρίες ή τέλος καθορίζουν τα ανώτερα όρια καλύψεως στις ξένες εταιρίες, ενθαρρύνοντας έτσι τη συνεργασία με εθνικές εταιρίες στις περιπτώσεις που χρειάζεται να ξεπεραστούν τα προβλεπόμενα όρια.

Η τρίτη κατηγορία των περιοριστικών μέτρων αποβλέπει στη βαθμιαία εθνικοποίηση των ασφαλιστικών και αντασφαλιστικών επιχειρήσεων, για να μπει τέρμα στη διαρροή συναλλάγματος, υπό μορφή ασφαλιστρών και προμηθειών, στην αύξηση της οικονομικής ισχύος του ξένου κεφαλαίου στη χώρα μέσω επενδύσεων και να οργανωθεί ο ασφαλιστικός κλάδος σε πραγματικά νέες ορθολογιστικές βάσεις, έτσι που και οι συναλλαγές μεταξύ κρατών θα διέπονται από το αμοιβαίο συμφέρον.

Δεν μπορεί παρά μπροστά σ' αυτά που επιφυλάσσει ή Κοινή 'Αγορά ή αντιμετώπιση και τέτοιων λύσεων να απασχολήσει σοβαρά τον κλάδο.

